

ข่าวเตือนการระบาดของศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ 11 ฉบับที่ 49 ประจำวันที่ 11 ธันวาคม 2567

หนอนหัวดำมะพร้าว (coconut black-headed caterpillar)

เดือนเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในพื้นที่ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคใต้ เผ่าระวังการระบาดของหนอนหัวดำมะพร้าว เนื่องจากช่วงนี้มีรายงานการระบาดเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับสภาพอากาศแห้ง กลางวันอากาศร้อน เหมาะสมต่อการระบาด ดังนั้น ขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจสวนมะพร้าวอย่างสม่ำเสมอ หากพบใบแก่ที่มีลักษณะแห้งเป็นสีน้ำตาล ใต้ทางใบมีเส้นใยสร้างขึ้นเป็นอุโมงค์ ให้ดำเนินการควบคุมและกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง หรือสามารถขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอหรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Opisina arenosella* Walker

วงศ์ Oecophoridae

อันดับ Lepidoptera

รูปร่างลักษณะ

ตัวเต็มวัย เป็นผีเสื้อกลางคืน ขนาดลำตัวยาว 1 - 1.2 เซนติเมตร ปีกสีเทาอ่อน มีจุดสีเทาเข้มที่ปลายปีก ลำตัวแบน ชอบเกาะนิ่งตัวแนบติดผิวพื้นที่เกาะ เวลากลางวันจะเกาะนิ่งหลบอยู่ที่ใบมะพร้าวหรือในที่ร่ม ผีเสื้อเพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าเพศผู้เล็กน้อย ผีเสื้อเพศเมียที่ผสมพันธุ์แล้วสามารถวางไข่ได้ 49 - 490 ฟอง

ไข่ มีลักษณะกลมรี แบน วางไข่เป็นกลุ่ม ไข่เมื่อวางใหม่ ๆ มีสีเหลืองอ่อน สีจะเข้มขึ้นเมื่อใกล้ฟัก ระยะไข่ 4 - 5 วัน

หนอน เมื่อฟักออกจากไข่จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ก่อนที่จะย้ายเข้าไปกัดกินใบมะพร้าว ตัวหนอนที่ฟักใหม่ ๆ จะมีหัวสีดำ ลำตัวสีเหลือง สีของส่วนหัวจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้มเมื่ออายุมากขึ้น ตัวหนอนมีสีน้ำตาลอ่อนและมีลายสีน้ำตาลเข้มพาดยาวตามลำตัว เมื่อโตเต็มที่จะมีลำตัวยาว 2 - 2.5 เซนติเมตร ระยะหนอน 32 - 48 วัน

ดักแด้ มีสีน้ำตาลเข้ม ดักแด้เพศผู้มีขนาดเล็กกว่าดักแด้เพศเมียเล็กน้อย ระยะดักแด้ 9 - 11 วัน

ลักษณะการเข้าทำลาย

ตัวหนอนเท่านั้นที่เข้าทำลายมะพร้าว โดยแทะกินผิวใบบริเวณใต้ทางใบจากนั้นจะถักใยนำมูลที่ถ่ายออกมาผสมกับเส้นใยที่สร้างขึ้น นำมาสร้างเป็นอุโมงค์คลุมลำตัวยาวตามทางใบบริเวณใต้ทางใบ ตัวหนอนอาศัยอยู่ภายในอุโมงค์ที่สร้างขึ้นและแทะกินผิวใบโดยทั่วไป หนอนหัวดำมะพร้าวชอบทำลายใบแก่ หากการทำลายรุนแรงจะพบว่า หนอนหัวดำมะพร้าวทำลายก้านทางใบ จั่น และผลมะพร้าว ต้นมะพร้าวที่ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวทำลายทางใบหลาย ๆ ทาง พบว่าหนอนหัวดำมะพร้าวจะถักใยดึงใบมะพร้าวมาเรียงติดกันเป็นแพ เมื่อตัวหนอนโตเต็มที่แล้วจะถักใยหุ้มลำตัวอีกครั้ง และเข้าดักแด้อยู่ภายในอุโมงค์ ผีเสื้อหนอนหัวดำมะพร้าวที่ผสมพันธุ์แล้วจะวางไข่บนเส้นใยที่สร้างเป็นอุโมงค์หรือซากใบที่ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวลงทำลายแล้ว หากการทำลายรุนแรงอาจทำให้ต้นมะพร้าวตายได้

หนอนแทะกินผิวใบ

หนอนทำลายผลมะพร้าว

ต้นมะพร้าวที่ถูกทำลาย

พืชอาหาร

มะพร้าว ตาลโตนด อินทผลัม หมาก ปาล์มน้ำมัน

ปาล์มประดับต่าง ๆ เช่น ตาลฟ้า ปาล์มหางกระรอก หมากเขียว หมากแดง เป็นต้น

แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

1. ตัดใบที่มีหนอนหัวดำมะพร้าวนำไปเผาทำลายทันที ไม่ควรเคลื่อนย้ายต้นพันธุ์มะพร้าว หรือพืชตระกูลปาล์มมาจากแหล่งที่มีการระบาด

2. พ่นด้วยเชื้อบีที (*Bacillus thuringiensis*) อัตรา 100 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ผสมด้วย สารจับใบ 5 มิลลิลิตร พ่นให้ทั่วบริเวณใต้ใบ ติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน 5 – 7 วัน ไม่ควรพ่นในขณะที่มีแสงแดดจัดเพราะจะทำให้เชื้อบีทีอ่อนแอ และต้องใช้เชื้อบีทีที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับ กรมวิชาการเกษตรแล้วเท่านั้น

3. การใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่

- แตนเบียนโกนีโอซิส นีแฟนติดิส (*Goniozus nephantidis*) เพื่อควบคุมระยะหนอนโดย ปล่อยช่วงเวลาเย็น พลบค่ำ อัตรา 200 ตัวต่อไร่ต่อครั้ง ให้กระจายทั่วแปลงเดือนละครั้ง

- แตนเบียนไซทริโครแกรมมา (*Trichogramma* sp.) เพื่อควบคุมระยะไข่ของหนอนหัวดำ อัตรา 10 แผ่น ๆ ละ 2,000 ตัวต่อไร่ โดยปล่อย 12 ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน 15 วัน

- แตนเบียนบราคอน (*Bracon hebetor*) เพื่อควบคุมระยะหนอนของหนอนหัวดำ อัตรา 200 ตัวต่อไร่ กระจายทั่วทั้งแปลง โดยปล่อย 12 ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน 15 วัน

4. การใช้สารเคมี

4.1 พ่นสารเคมีกำจัดแมลงด้วยเครื่องพ่นสารแบบใช้แรงดันน้ำสูง โดยเลือกสารชนิดใด ชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร ดังนี้

- สารฟลูเบนไดอะไมด์ 20% WG อัตรา 5 กรัม

- คลอแรนทรานิลิโพรล 5.17% SC อัตรา 20 มิลลิลิตร

- ลูเฟนนูรอน 5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร (สารนี้มีพิษสูงต่อกุ้ง)

- สปีนโนแสด 12% SC อัตรา 20 มิลลิลิตร (สารมีพิษสูงต่อผึ้ง)

พ่นให้ทั่วทรงพุ่มบริเวณใต้ใบติดต่อกัน 2 ครั้ง ห่างกัน 15 วัน ควรใช้เครื่องยนต์พ่นสารที่สามารถควบคุมแรงดันได้ และมีแรงดันไม่น้อยกว่า 30 บาร์

**กรณีที่มีการปล่อยแตนเบียน ให้พ่นสารเคมีก่อน ประมาณ 2 สัปดาห์ ค่อยทำการ ปล่อยแตนเบียน

**กรณีที่มีการเคลื่อนย้ายต้นพันธุ์เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของหนอนหัวดำมะพร้าว สามารถใช้วิธีการนี้ได้

4.2 ใช้สารเคมีฉีดเข้าลำต้น โดยเลือกใช้สารชนิดใดหนึ่ง ดังนี้

- สารอีมาแมกตินเบนโซเอต 1.92% EC

อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อต้น ในมะพร้าวความสูงเกิน 12 เมตร

อัตรา 5 มิลลิลิตรต่อต้น ในมะพร้าวความสูงต่ำกว่า 12 เมตร

- สารอะบาแมกติน 1.8% EC

อัตรา 15 มิลลิลิตรต่อต้น ในมะพร้าวความสูงต่ำกว่า 12 เมตร

โดยไม่ต้องผสมน้ำฉีดเข้าที่ลำต้นมะพร้าว ใช้ดอกสว่านขนาด 4 – 6 หุน เจาะรูให้เอียงลงประมาณ 45 องศา จำนวน 2 รู ให้ตรงข้ามกันในแนวทิศเหนือใต้ เจาะรูให้ลึก 10 เซนติเมตร ตำแหน่งของรูอยู่สูงจากพื้นดินประมาณ 50 เซนติเมตร - 1 เมตร แล้วฉีดสารเคมีลงไปรูละ 15 มิลลิลิตร ปิดรูด้วยดินน้ำมัน วิธีนี้จะป้องกันกำจัดหนอนหัวดำมะพร้าวได้นานมากกว่า 3 เดือน

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

ที่ปรึกษา : นางสาวสุมนา ลิมาสถัญญ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช

เรียบเรียงและบรรณาธิการ : นางสาวกัญยากร อุทัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

